

Souhrnná teritoriální informace:

Lotyšsko

Zastupitelský úřad 25. 8. 2024 16:44

Lotyšsko obnovilo svou nezávislost na SSSR 21. srpna 1991. Je členem OSN (1991), Evropské unie (2004), NATO (2004) či OECD (2016). V roce 2007 se stalo součástí Schengenského prostoru a v roce 2014 přijalo jednotnou evropskou měnu euro. V rámci své zahraniční politiky je velmi aktivní v regionu – vyvíjí velmi úzkou spolupráci s ostatními baltskými zeměmi a severskými státy, v organizacích regionální spolupráce jako jsou Rada států Baltského moře či Seversko-baltská osmička, tzv. NB8.

Po vypuknutí globální ekonomické krize v roce 2008 zaznamenala do té doby relativně stabilní ekonomika dramatický propad, který ovlivňoval vývoj země skoro po celé následující desetiletí. V roce 2009 byl zaznamenán dokonce záporný růst HDP ve výši -14,35 %, od roku 2010 se pak lotyšská ekonomika postupně zotavovala. V roce 2019 bylo tempo růstu HDP 2,2 % a na rok 2020 se očekával další růst HDP až 2,6 %. Jenže do optimistických předpokladů zasáhla covidová krize a ekonomika citelně zpomalila a v roce 2021 tak HDP vzrostl jen o 1,8 %.

Z hlediska růstu cenových hladin se průměrná roční míra inflace od roku 2010 pohybovala ve výši 1,85 %. Nejstabilnějším obdobím pro Lotyšsko byla léta 2012-2013, ve kterých byl nárůst cenových hladin nulový. Až do roku 2019 rostly ceny průměrným tempem 2,2 % ročně, avšak už v roce 2021 překonala inflace psychologickou hranici 3 %.

Po překonání pandemie covidu-19 vstoupilo Lotyšsko do roku 2022 po dvou letech útlumu poněkud oslabené, nicméně s nadějí na rychlé zotavení. Avšak po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině v únoru 2022 došlo k druhotným dopadům sankcí i přetrhání obchodních řetězců a ekonomický růst bohužel zaznamenal další zpomalení. K tomu se přidalo rekordní navýšení inflace, ve druhé polovině roku 2022 přes 20 %, což bylo nejvíce (a po nejdelší časový úsek) v eurozóně. Jakkoli se ekonomika otrásla v základech již podruhé ve velmi krátké době, rok 2023 zaznamenal výrazné snížení inflace a spotřebitelských cen. V roce 2024 by se ekonomika měla vrátit do růstové fáze.

I přes růstové naděje může být Lotyšsko označeno za jednu z nejchudších zemí v Evropě (podle OECD). Je to způsobeno zejména vysokým procentem lidí ohrožených chudobou a jejich neustálým přibýváním a také dlouhodobým úbytkem populace. Zejm. lidé v produktivním věku odcházejí za prací a lepšími životními podmínkami do západní Evropy, případně do USA či Kanady.

Základní údaje	
Hlavní město	Riga
Počet obyvatel	1,89 mil.
Jazyk	lotyština
Náboženství	luteránské (24 %), římsko-katolické (18 %), ortodoxní-pravoslavné (15 %)
Státní zřízení	demokratická parlamentní republika v čele s prezidentem voleným parlamentem
Hlava státu	Edgars Rinkēvičs
Hlava vlády	Evika Siliņa
Název měny	euro (EUR)
Cestování	
Časový posun	+1 hodina
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Martin Vítek
Ekonomický úsek	Veronika Sidó
Konzulární úsek	Veronika Sidó
CzechTrade	Ing. Věra Všeticková
Czechinvest	ne
Ekonomika 2023	
Nominální HDP (mld. USD)	45,51
Hospodářský růst (%)	-0,2
Inflace (%)	9,06
Nezaměstnanost (%)	6,40

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Název státu: Lotyšská republika – zkráceně Lotyšsko, lotyšsky: Latvijas Republika, zkráceně Latvija, anglicky: Republic of Latvia, zkráceně Latvia, kód země: LV.

Politický systém: demokratická parlamentní republika v čele s prezidentem voleným parlamentem

Lotyšsko se skládá ze čtyř kulturně-historických regionů a hlavního města Riga: Kurzeme (Kurónsko), Latgale (Latgalsko), Zemgale (Zemgalsko) a Vidzeme (Vidzemsko)

Státní hymna: „Dievs, svētī Latviju!“ (Bože, žehnej Lotyšsku!)

Složení vlády (funkční období od 15. 9. 2023):

Prezident: Edgars Rinkēvičs (zvolen 31. 5. 2023, ve funkci od 8. 7. 2023)

Předseda vlády: Evika Siliņa /Nová jednota/

ministři:

Ministr obrany Andris Sprūds /Progresivní/

Ministryně spravedlnosti Inese Libina-Egnere /Nová jednota/

Ministr financí Arvils Ašeradens /Nová jednota/

Ministryně zahraničních věcí Baiba Braže

Ministryně školství a vědy Anda Čakša /Nová jednota/

Ministr dopravy Kaspars Briškens /Progresivní/

Ministr zdravotnictví Hosams Abu Meri /Nová jednota/

Ministryně životního prostředí a regionálního rozvoje Inga Bērziņa /Nová jednota/

Ministr vnitra Rihards Kozlovskis /Nová jednota/

Ministr sociálních věcí Uldis Augulis /Svaz zelených a zemědělců/

Ministr zemědělství Armands Krauze /Svaz zelených a zemědělců/

Ministr hospodářství Viktors Valainis /Svaz zelených a zemědělců/

Ministryně kultury Agnese Logina /Progresivní/

Ministr klimatu a energetiky Kaspars Melnis /Svaz zelených a zemědělců/

Složení vlády a životopisy ministrů jsou na stránce [Úřadu vlády](#)

1.2 Zahraniční politika země

Lotyšsko je od roku 2004 respektovaným členem EU (členem eurozóny je od roku 2014) a NATO a jeho zájmem je tuto pozici dále posilovat. Velmi citlivě vnímá své geopolitické umístění na severovýchodě Evropy a vytrvale usiluje o co největší pozornost především ze strany NATO, resp. USA, Kanady a Velké Británie o dění v tomto regionu. Za nejdůležitější Lotyšsko považuje stálou přítomnost jednotek NATO na svém území. Základna v Adazi nedaleko Rigy je domovem pro mnohonárodní jednotku předsunuté přítomnosti eFP NATO, včetně českého kontingentu.

Důležitou součástí zahraniční politiky Lotyšska je regionální spolupráce, zejména v rámci baltského a severského regionu. Vybíjí velmi úzkou spolupráci s ostatními baltskými zeměmi a severskými státy, v organizacích regionální spolupráce jako jsou Rada států Baltského moře či Seversko-baltská osmička, tzv. NB8. Dalšími důležitými partnery jsou Německo, Nizozemsko a Velká Británie, kde má početnou diasporu. Z politického, bezpečnostního ale i ekonomického hlediska jsou pro Lotyšsko nejdůležitějšími mimoevropskými partnery USA a Kanada.

Lotyšsko je aktivním členem Iniciativy Trojmoří.

Velmi citlivé jsou pro Lotyšsko vztahy s Ruskem – ruskou zahraniční politiku dlouhodobě otevřeně označuje za hrozbu a v lotyšsko-ruských vztazích zůstává nadále otevřena celá řada otázek, mj. energetika, záležitosti společné hranice, ruská menšina (tvoří až 30 % obyvatel Lotyšska) apod. Ruské kroky vůči Ukrajině vnímá Lotyšsko rozhodně odmítavě.

Lotyšsko podalo svou kandidaturu na nestálého člena Rady Bezpečnosti OSN na roky 2026–2027.

1.3 Obyvatelstvo

K 1. 1. 2023 žilo na území Lotyšska 1,885mil. obyvatel. Lotyšsko dlouhodobě trpí úbytkem populace, což je zapříčiněno zejména dvěma souběžnými jevy – poklesem přirozeného přírůstku a poměrně masivní emigrací. V roce 2014 populační křivka Lotyšska prolomila psychologickou hranici dvou miliónů obyvatel a v posledních letech se počet obyvatel snižuje průměrně o 15 tis ročně.

Velký odliv populace zaznamenala čtyři velká města: Riga, Liepāja, Daugavpils a Rēzekne, nicméně mezi lety 2005 a 2020 se doslova vyliadnil lotyšský venkov. Podle šetření Národního pozemkového úřadu lze bezmála 500 lotyšských vesnic považovat fakticky za vymřelé – nikdo v nich nežije a nezbyly v nich žádné obyvatelné domy.

Hlavní etnické skupiny a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel:

- 62,2 % Lotyši
- 25,2 % Rusové
- 3,2 % Bělorusové
- 2,2 % Ukrajinci
- 2,1 % Poláci
- 1,2 % Litevci
- 0,43 % Židé
- 3,9 % jiné národnosti

Náboženské vyznání

Od doby reformačního hnutí v 16. století v Lotyšsku převládá náboženství luteránské (24 %). Náboženství římsko-katolické (18 %) je rozšířeno převážně ve východní části země v regionu Latgale, ortodoxní pravoslavné (15 %) pak ve velkých městech. Ostatní náboženství tvoří cca 8 %, 35 % obyvatel je bez náboženského vyznání.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Lotyšsko je malou ekonomikou, do značné míry závislou na fungující obchodní výměně. Přestože po dvouletém zpomalení kvůli pandemii covidu-19 vstoupilo Lotyšsko do roku 2022 s téměř vyčerpanými zdroji na podporu své ekonomiky, experti mu předpovídali rychlé zotavení. Koncem února však začal válečný konflikt na Ukrajině, což Lotyšsko zasáhlo hned v několika rovinách. Na jeho ekonomiku začaly dopadat důsledky protiruských sankcí, a tak se výhled růstu HDP pro rok 2022 musel revidovat směrem dolů z původně předpokládaných 4,6 % na hodnoty pod 2 %.

Rok 2022 byl nakonec uzavřen těsně nad dvěma procenty růstu HDP. Velký podíl však měla paradoxně soukromá spotřeba obyvatel. Lotyšsko se totiž ve druhé polovině roku potýkalo s extrémně vysokou inflací (přes půl roku se hodnoty držely nad 20 %, což bylo nejvíce v eurozóně). Přestože je i v roce 2023 nutno řešit vysoké ceny energií a potravin, závěrem roku 2023 by se podle ekonomů Lotyšské národní banky měla situace stabilizovat a v roce 2024 Lotyšsko počítá opět s postupným oživením ekonomiky a přijatelnější mírou inflace do 4,5 %. Nezaměstnanost by se měla pohybovat do 7,5 %.

Jedním z klíčových sektorů pro fungování lotyšské ekonomiky je oblast zemědělství a na něj navázaný potravinářský průmysl, a dále dřevozpracující průmysl. Lotyšsko vzhledem k dlouhodobému vývoji politické a bezpečnostní situace schválilo postupné navyšování rozpočtu na obranu do roku 2025 až na 2,5% HDP, resp. do roku 2027 až na 3% HDP. V současné době jsou v plánu investice do obnovy energetické rozvodné sítě, rozvoje dopravní infrastruktury, stavebních projektů i zdravotnictví a sociální oblasti a školství.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	6,39	3,45	-0,2	1,6	2,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	24939,89	27965,19	29240	30530	32060
Inflace (%)	3,24	17,25	9,06	2,5	2,3
Nezaměstnanost (%)	7,58	6,85	6,40	6,60	6,50
Export zboží (mld. USD)	18,938	21,555	20,415	20,219	22,007
Import zboží (mld. USD)	22,672	26,375	25,727	25,232	26,933
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,267	-4,282	-4,793	-4,503	-4,377
Průmyslová produkce (% změna)	6,49	0,78	-5,70	0,50	3,20
Populace (mil.)	1,87	1,85	1,84	1,83	1,83
Konkurenceschopnost	N/A	35/63	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Po překonání globální krize v letech 2007–2008 se lotyšská ekonomika vyznačovala relativně vysokým deficitem běžného účtu platební bilance, který se pro ni stal spolu s vysokou inflací jedním z hlavních rizik hospodářského vývoje. Největší vliv na růst negativního salda platební bilance mělo rostoucí pasivum v zahraničním obchodu zbožím (zejména nevýrazný lotyšský export na jedné straně a rostoucí poptávka uspokojovaná převážně importem, rovněž rostoucím, na straně druhé).

V případě Lotyšska to znamenalo, že před další hlubokou krizí, tentokrát spojenou s pandemií covidu-19 a následně s důsledky válečného konfliktu na Ukrajině, byla většina zahraničních půjček použita především na financování domácích investic a podporu domácí spotřeby (výstavba nových nákupních center apod.)

Z makroekonomického hlediska byl vysoký deficit běžného účtu platební bilance způsoben několika faktory:

- rychle rostoucí zadluženosti
- zahraniční kapitál nebyl použit na investice do výroby, ale byl směřován zejména na trh nemovitostí
- zboží na export bylo většinou zboží s nízkou přidanou hodnotou
- lotyšský průmysl závisel a dosud závisí na importu velkého objemu polotovarů

Veřejný dluh Lotyšska se v roce 2010 pohyboval na úrovni 44,7 % HDP a v dalších letech se postupně snižoval. Lotyšské instituce trend dlouho držely – v roce 2017 byl veřejný dluh na úrovni 39 %, v následujících letech se snížil na 36 %, resp. na 34 % v roce 2019. V roce 2020 ale přišla krize spojená s pandemií covidu-19 a stát se musel oproti předchozím rokům radikálně zadlužit až na současných 49,7 %. Státní rozpočet na rok 2022, který byl připraven v prosinci 2021, byl postaven na 5% růstu HDP a průměrné inflaci 2,4 %.

Rok 2022 však začal radikálním zvýšením cen energií a zejm. válečným konfliktem na Ukrajině, což znamenalo podstatné zpomalení ekonomiky a nutné přehodnocení státních financí. Pro rok 2023 je plánováno snížit veřejný dluh na 43 % HDP, nicméně oživení ekonomiky se čeká až v roce následujícím, 2024.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,30
Veřejný dluh (% HDP)	41,20
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,3
Daně	2024
PO	-
FO	-
DPH	-

2.3 Bankovní systém

V současné době působí v Lotyšsku celkem 13 bank.

Přibližně dvě třetiny bankovního kapitálu v Lotyšsku připadají na zahraniční vlastníky, vedou mezi nimi severské bankovní domy. Centrální národní bankou je „Latvijas Banka“ (Bank of Latvia), nezávislá finanční instituce. Uplatňuje konzervativní monetární politiku k zajištění stabilního a předvídatelného prostředí v zemi. Její manévrovací prostor je ovšem limitován známými skutečnostmi, zejména zapojením Lotyšska do EMU.

Kontakt: Latvijas Banka
K. Valdemāra iela 2a, Rīga LV-1050, Latvija/Latvia
Tel.: 00371-7-022300
Fax: 7-022420
Web: www.bank.lv

V roce 2020 vykázaly banky zisk (neoficiálně) 198 mil. EUR. Zisk se ve srovnání se stejným obdobím roku 2019 snížil o 34 mil. EUR (-15 %). Celková aktiva bankovního sektoru dosáhla 23 mld. EUR, což znamená, že hodnota aktiv se během roku 2020 stabilizovala. Je třeba poznamenat, že od roku 2016 se hodnota hrubých aktiv bank postupně snižovala. Důvodem znehodnocení aktiv jsou změny v bankovních strategiích a obchodních modelech, optimalizace kapitálových nákladů a zrušení licencí.

Snahou lotyšského státu je stále snížení podílu zahraničních nerezidentních vkladů v lotyšských bankách po kolapsu jedné z největších bank v zemi, banky ABLV (začátkem roku 2018 banka již nebyla schopna odolávat obviněním z toho, že kryje praní špinavých peněz, a čelila podezření na zapojení do korupce a provádění nezákonných finančních transakcí týkajících se zejm. Ruska, Ukrajiny i Severní Koreje). Lotyšská republika přijala zákon o předcházení praní špinavých peněz a financování terorismu s cílem omezit rizikové finanční operace v lotyšském finančním sektoru. Podrobnější informace je možné získat na níže uvedených kontaktech [Asociace lotyšských komerčních bank](#) nebo [Komise pro finanční a kapitálový trh \(FKTK\)](#).

2.4 Daňový systém

Základní principy a pravidla daňové politiky v Lotyšsku jsou uvedeny v „Zákonu o daních a poplatcích“, který vstoupil v platnost v únoru 1995. Po vstupu Lotyšska do EU odpovídá daňový systém standardům EU a doporučením mezinárodních finančních organizací. Zákon o daních a poplatcích z roku 1995 se průběžně novelizuje; správou daní se zabývají Státní finanční úřad a Státní fond sociálního pojištění a městské samosprávy.

Vzhledem k častým změnám a poměrně složitému daňovému systému v Lotyšsku se doporučuje v případě potřeby vyhledat aktuální informace na webových stránkách lotyšského ministerstva financí (rubrika Taxes).

Formuláře pro DPH jsou k dispozici na webových stránkách Státní daňové služby.

K daním odváděným centrálně patří (uvedeny jsou pouze základní sazby):

- daň z příjmu fyzických osob – progresivní daň podle výše ročního příjmu (sazba 20–40 %)
- daň z mikropodniků: 25 %
- daň z příjmu společností: 15 % (pro mikropodniky 9 %)
- daň z nemovitostí: 15 % (pro mikropodniky 9 %)
- daň z přidané hodnoty: 5–21 % podle druhu zboží
- spotřební daň – procentuálně z hodnoty zboží nebo sazby za jednotku – přehled sazeb za jednotlivé produkty lze najít na stránce Státní daňové služby
- clo – jednotné clo EU
- daň z přírodních zdrojů
- daň z loterií a hazardních her: 10 % z prodeje lístků (loterie) a podle druhu hazardních her
- sociální daň: 35,09 % (z nich 24,09 % odvádí zaměstnavatel, 11 % zaměstnanec)
- provozní daň z vozidla – podle typu vozidla a jeho technických parametrů
- daň z firemních vozidel – sazba stanovena podle objemu motoru
- daň z elektřiny
- solidární daň: 25,5 % (pouze u osob, jejichž roční příjem přesahuje maximální výši povinných příspěvků na státní sociální pojištění 62 800 EUR.
- daň z dotované elektřiny: 10–15 %

Podrobně k jednotlivým daním na webu State Revenue Service.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemný česko-lotyšský obchod se zbožím tvoří množství položek napříč prakticky všemi sektory našich ekonomik. „Vlajkovými“ výrobky z ČR dopravní prostředky a kolejová vozidla – osobní vozy, trolejbusy a tramvaje, dokončovaná zakázka elektrických vlaků aj. Kromě této stálíce lze ale hlavně v posledních letech pozorovat značné proměny ve zbožové náplni vývozu i dovozu; v obchodu se stále výrazněji prosazují tzv. nové obory, inovativní technologie.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	6,77	7,17	9,23	9,23	9,53
Export do ČR (mld. CZK)	2,78	2,35	2,94	3,46	3,35
Saldo s ČR (mld. CZK)	-3,99	-4,82	-6,29	-5,77	-6,17

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
791	Vozidla železniční a zařízení související	1171,48	12,30
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	572,59	6,01
778	Přístroje elektrické j. n. (baterie, žárovky ap.)	373,69	3,92
542	Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	370,85	3,89
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	366,68	3,85

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
025	Vejce a žloutky čerstvé, sušené aj. konzerv., bílek vaječný	403,89	12,06
542	Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	292,36	8,73
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	225,97	6,75
048	Výrobky z obilnin, z mouky, ze škrobu z ovoce a zeleniny	129,63	3,87
881	Přístroje a výstroj fotografické j. n.	118,07	3,52

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Nejvýznamnějšími obchodními partnery v rámci EU jsou pro Lotyšsko Litva, Polsko, Německo (dovoz do LV celkem 75 %).

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	11983,89	11592,27	14310,22	20231,80	18015,45
Export do EU (mil. EUR)	8621,68	8651,92	10931,71	14045,98	12750,98
Saldo s EU (mil. EUR)	-3362,22	-2940,35	-3378,51	-6185,82	-5264,46

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Ze zemí mimo EU je Velká Británie významným partnerem pro lotyšský export, dále pak USA a Kanada (do války na Ukrajině a zavedením sankcí byl zastaven obchod s Ruskem, které ještě do roku 2022 figurovalo na předních příčkách).

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	4489,61	4463,77	6661,38	4165,07	5782,03
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	4799,89	5438,14	6585,94	5892,40	6132,89
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	310,28	974,37	-75,44	1727,32	350,86

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Intenzita přímých zahraničních investic (PZI) je v Lotyšsku spíše mírná. V prvních devíti měsících roku 2022 se nicméně přes nepříznivou geopolitickou situaci příliv zahraničních investorů ve srovnání se stejným obdobím roku 2021 zvýšil, ve třetím čtvrtletí 2022 dosáhly PZI hodnoty až 6 % HDP. To je přibližně dvakrát více než v prvních dvou čtvrtletích 2022.

Během roku 2022 přibýlo množství investičních projektů v energetickém sektoru - tyto však nevytvářejí nová pracovní místa. Dalšími významné investice, které s sebou nesou vznik nových pracovních příležitostí, ale jsou nově v jiných odvětvích. To má být slibným "motorem" lotyšské ekonomiky, jehož největším přínosem budou investice do informačních a komunikačních technologií a služeb pro podniky a také v segmentech bioekonomiky a chytrých materiálů, s čímž do Lotyšska proudí tzv. chytré investice.

Největším investorem do lotyšské ekonomiky je Švédsko. Objem jeho podnikových investic vzrostl od roku 2020 2,3krát a na konci roku 2022 představoval 28,5 % celkového objemu PZI. Rozsáhlé jsou také investice podnikatelů z Estonska, Litvy, Ruska, Nizozemska, Kypru a Německa. Uvalení sankcí proti Rusku mělo dopad na investice jeho podniků do lotyšské ekonomiky. Na konci září 2022 byly kumulované přímé investice z Ruska téměř o 4,6 % nižší než na konci roku 2021. Rusko je však stále třetím největším investorem v lotyšské ekonomice, pokud jde o kumulované PZI.

Odvětvové složení kumulovaných PZI se v roce 2022 mírně změnilo. Kumulované PZI v sektoru služeb tvořily na konci září 2022 79 % kumulovaných PZI v lotyšské ekonomice. Významné investice byly realizovány v oblasti finančního zprostředkování (15 %), obchodu (14 %), nemovitostí (15 %) a zpracovatelský průmysl (11 %).

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Lotyšsko je od roku 2004 členem EU.

Smlouvy s ČR

Bilaterální vztahy mezi Českou republikou a Lotyšskou republikou jsou velmi dobré, mezi oběma zeměmi neexistují otevřené problémy. Naopak mají mnoho společných zájmů, které prosazují v rámci členství v EU a NATO.

- Dohoda o ochraně a podpoře investic – 25. 10. 1994 (a navazující dohody) – stále platná
- Smlouva mezi ČR a LR o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku (25. 10. 1999, Riga)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou LR o mezinárodní silniční dopravě (29. 5. 1996)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou LR o letecké dopravě (11. 5. 1999)
- Ujednání mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem obrany LR o výměně informací a spolupráci v oblasti obranného výzkumu a vývoje (31. 3. 1999, Praha)
- Dohoda MO ČR a LR o průmyslové spolupráci v oblasti obrany (21. 6. 2000, Riga)
- Dohoda mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Ministerstvem pro ochranu životního prostředí a místní rozvoj LR o spolupráci v oblasti turistiky (11. 5. 2001, Riga)
- Ujednání mezi MŠMT ČR a Ministerstvem vzdělávání a vědy LR na období 2012–2015 o vzájemné spolupráci (31. 1. 2012, Riga) – pozn.: dohoda trvá; na další období by měl být uzavřen nový prováděcí protokol
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou LR o spolupráci v boji proti terorismu, nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami a organizovanému zločinu (14. 11. 2000)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou LR o vzájemné ochraně utajovaných skutečností (16. 10. 2000)
- Dohoda mezi MZe ČR a Ministerstvem zemědělství LR o spolupráci v oblasti zemědělství (1. 11. 1999)
- Dohoda mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem obrany LR o spolupráci v oblasti obrany a vojenských vztahů (23. 10. 2009)
- Ujednání mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem obrany LR o spolupráci v oblasti vojenské geografie (7. 12. 2006)
- Ujednání mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem obrany LR o ochraně utajovaných vojenských skutečností (10. 5. 1999)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou LR o spolupráci v oblasti kultury (10. 5. 1999)

3.4 Rozvojová spolupráce

Česká republika a Lotyšsko jako členské země EU si až na výjimky navzájem neposkytují rozvojovou či humanitární pomoc. Zmiňované výjimky vznikají pouze při mimořádných událostech. V roce 2021 se jednalo např. humanitární pomoc v podobě jednorázového daru v době pandemie covidu-19.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Dopravní infrastruktura

Vláda na rok 2024 vyčlenila na obnovu infrastruktury 788 mil. EUR, což je více než v roce předchozím (740 mil. EUR). Tyto finanční prostředky jsou určeny na rozvoj regionální veřejné dopravy s cílem uspokojit potřeby mobility obyvatel posílením železnice jakožto páteře veřejné dopravy, na výstavbu vnitrostátních silnic s větším důrazem na zlepšení bezpečnosti a dostupnosti. Opatření plánovaná v rozpočtu na tento rok pozitivně přispějí k prioritám tohoto odvětví - přechodu na ekologický kurz, zavedení řádné správy a posílení mezinárodní konkurenceschopnosti. Největším projektem vedle národní sítě je projekt Rail Baltica, tedy výstavba vysokorychlostní železnice a návazné infrastruktury. Revitalizace se týká i přístavů, kde by se mohly objevit velmi zajímavé příležitosti pro české firmy, které se zabývají logistickými řešeními.

► ICT, elektrotechnika a kyberbezpečnost

Počátkem roku 2024 byl schválen "Strategický plán digitální dekády pro Lotyšsko do roku 2030", který vypracovalo Ministerstvo ochrany životního prostředí a regionálního rozvoje. Plán definuje budoucí směřování Lotyšska k dosažení evropských digitálních cílů v oblastech jako jsou digitální dovednosti, digitální infrastruktura, digitalizace podniků a digitalizace veřejných služeb. V praxi to znamená pokračující digitalizaci veřejné správy nebo podporu digitální transformace malých a středních podniků a související inovace, zejména v těch, které působí v oblasti energetiky, což by mělo vést ke zvýšení energetické bezpečnosti země.

► Energetika

Energetická bezpečnost, nezávislost, ekologičtější energie pro budoucnost, ekologičtější klima – to jsou klíčové priority v tomto sektoru pro rok 2024. Lotyšsko dosáhlo v roce 2024 významných pokroků v oblasti rozvoje obnovitelných zdrojů energie, které odrážejí globální trendy a reagují na místní potřeby. Země intenzivně pracuje na projektu obnovy elektrické přenosové soustavy a její synchronizace s kontinentální Evropou, tedy odpojení od dosavadního systému BRELL a zvýšení kapacity elektrické sítě a bezpečnosti dodávek energie. Do roku 2025 se plánují dvě velké investice do rekonstrukce stávajícího elektrického vedení a v návaznosti na projekt synchronizace plánuje Lotyšsko až do roku 2030 postupně revitalizovat celou svou energetickou síť s cílem zajistit stabilitu přenosové soustavy a nepřerušovanou dodávku energie koncovým uživatelům. Jedním z důležitých projektů v Lotyšsku bude také výroba vodíku v průmyslovém měřítku.

► Obranný a bezpečnostní sektor

Lotyšsko jako členská země NATO přijala roku 2018 závazek vyčlenit 2 % HDP na obranu a v následujících letech plánuje své příspěvky ještě zvýšit: 2,7 % HDP do roku 2025 a 3 % do roku 2027. Vzhledem ke své geografické poloze, posledním událostem v regionu i závazkům v rámci NATO bude obrana i nadále klíčovou pro fungování státu. Lotyšsko v nejbližší době, kromě dalších projektů, plánuje přezbrojení své armády a stamilionové investice do systémů protivzdušné obrany. Lotyšsko společně s dalšími zeměmi Pobaltí plánuje posílit východní hranici pobaltských států a NATO. Plán počítá s budoucím rozvojem a rozmístěním různých protimobilních opatření podél vnější hranice NATO a EU. Schválen byl také plán posílení vojenských sil a boje proti mobilitě na východní hranici. Plán je součástí tzv. Baltské obranné linie, která bude zahrnovat zřízení opěrných bodů jednotek Národních ozbrojených sil podél celé rusko-běloruské hranice. Sektor obrany pokračuje v praktických pracích na posílení východní hranice od března 2024 a v příštích pěti letech investuje 303 milionů EUR. Spolu s tím byla schválena aktualizovaná verze Národního plánu civilní ochrany (plán CO).

► Zdravotnictví a farmacie

Posílení zdravotnictví je jednou priorit vládního návrhu rozpočtu na rok 2024 a počítá s investicí 1,88 mid. EUR. Přidělené finanční prostředky budou použity na zlepšení dostupnosti a kvality služeb (48,1 milion EUR), zvýšení platů zdravotníků (75,3 milionu EUR), rozšíření nabídky hrazených léků (21 milion EUR), zlepšení onkologických služeb (9,6 milionu eur), zajištění většího počtu služeb pro ženy a děti (12 milionu EUR) a podporu duševního zdraví a zlepšení prevence duševních onemocnění (1,1 milionu EUR).

► Železniční sektor

Sektor železnic je v Lotyšsku potenciálně velmi perspektivní zejména díky „projektu století“ Rail Baltica, což je v Lotyšsku stálou prioritou Ministerstva dopravy (174,7 milionu EUR). Realizace projektu je strategicky důležitá pro zajištění regionální a mezinárodní konektivity a zároveň posiluje konkurenceschopnost odvětví. Hlavní pozornost bude věnována pokračování projektových a stavebních prací na hlavní trati Rail Baltica a zahájení výstavby hlavní trati mimo Rigu. Projekt Rail Baltica nyní vstupuje do fáze výstavby ve všech třech pobaltských státech s cílem propojit do roku 2030 všechny tři pobaltské státy s Polskem,

včetně začlenění Rigy do první fáze výstavby. V roce 2024 budou pokračovat stavební práce na centrálním železničním uzlu Riga a související infrastruktúře, neboť integrace Rigy je nedílnou součástí projektu.

► **Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání**

Lotyšská vláda si pro rok 2024 stanovila tři hlavní priority: vnitřní a vnější bezpečnost, vzdělávání a zdravotnictví. Všechny tyto oblasti jsou postaveny na aktuálních požadavcích a potřebách, ale zároveň se ve všech počítá i s novými technologiemi, přístupy a rozvojem. Vše by tedy mělo být podloženo inovačními přístupy, výzkumy a hledáním nových možností – aktuálním příkladem jsou obnovitelné zdroje energie, zvyšování energetické účinnosti či zdravotnický výzkum. Lotyšsko má všechny předpoklady stát se baltským technologickým a inovačním centrem. Na konci roku 2023 byla mezinárodní platforma Commercialisation Reactor uznána jako nejlepší evropský program pro hluboké technologie. Platforma podepsala dohodu o spolupráci s Lotyšskou univerzitou s cílem podpořit komercializaci vynálezů lotyšských vědců, podpořit vytváření konkurenceschopných inovativních znalostí a jejich využití v soukromém i veřejném sektoru v Lotyšsku i v zahraničí.

[Mapa oborových příležitostí](#)

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Lotyšsko je zemí EU, nepříliš vzdálenou od ČR. Obchodní zvyky jsou tedy velmi podobné těm v ČR, nicméně v jednání lze najít kulturní rozdíly.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

V Lotyšsku se oslovuje v písemné formě „Vážený pane/vážená paní“ (s uvedením příjmení nebo funkce osoby – „vážený pane řediteli“). Akademické tituly se používají spíše zřídka. V ústní formě se oslovuje pane Nováku, paní Nováková, nicméně nebuďte překvapeni, pokud vás místní partner začne od počátku oslovovat křestním jménem (s vykáním), případně vám i tykat. Přizpůsobte se mu.

4.3 Obchodní schůzka

Obchodní schůzka se domlouvá většinou předem telefonicky či e-mailem, s několikadenním předstihem. Schůzky probíhají v kanceláři nebo v restauraci. Sjednávají se v časovém rozmezí 10:00–11:30 pro ranní schůzku, pracovní setkání v restauraci na oběd bývá většinou na 13:00. Odpolední schůzka bývá většinou v rozmezí 14:00–17:00. Večerní schůzky nejsou moc obvyklé.

Témata ke schůzkám jsou většinou předem daná, alespoň rámcově. Při prvním setkání si partneři většinou vymění vizitky, předávání dárků není běžné. Pokud je schůzka formální a probíhá v kanceláři, nabízí se obvykle voda, káva nebo čaj, bez dalšího občerstvení. V případě méně formálních schůzek je možné, že bude nabízeno i menší občerstvení. Pozor – neochutnat vůbec nic z nabízeného bude urážkou pro hostitele.

Schůzky probíhají většinou celoročně, „hluché“ bývá období kolem Velikonoc (týden před a týden po), období květnových svátků (1.–8. 5. – pozn.: 4.5. je v Lotyšsku státní svátek) a žádná obchodní jednání si neplánujte též na poslední červnový týden, kdy se slaví svátky letního slunovratu (23. 6. Ligo a 24. 6. Jānis). V období letních prázdnin je režim také volnější. Lotyšsko slaví 18. 11. svůj hlavní státní svátek, který je oslavou vzniku Lotyšska a konají se různé kulturní akce i vojenské přehlídky. Během adventu a Vánoc je také volněji – až do 7. 1., kdy se slaví pravoslavné Vánoce.

Lotyšští obchodníci jsou poměrně pragmatičtí, zpravidla neztrácejí čas s obchodní nabídkou, která pro ně není příliš zajímavá. Na druhé straně „obchodní námluvy“ s potenciálním obchodním partnerem budou trvat déle než v ČR – je třeba vytvořit osobní vazbu. Partneři z Pobaltí mohou však být při prvním kontaktu uzavřenější (platí zejm. pro Lotyšsko – na druhou stranu příslušníci ruské menšiny mohou působit vřeleji).

Na schůzku přijdou připravení, mají znalosti o teritoriu (Lotyši mají obvykle větší znalost o ČR než Češi o Lotyšsku) a mají většinou připravené návrhy na jednotlivé možnosti řešení. Očekávají interakci a stejný přístup od české strany.

Očekává se dochvilnost, přijít včas je samozřejmostí. Schůzka většinou trvá cca hodinu, během pracovního oběda se počítá s rozmezím do 1,5 hodiny. Emoce obvykle nehrají téměř žádnou roli, Čechům se mohou lotyšští partneři zdát při prvním setkání uzavření. Výraznější projev bude patrnější při jednání s rusky mluvícími partnery.

V rámci Lotyšska nejsou velké regionální rozdíly. Lotyši jsou obecně hrdí na svůj původ, a to i v rámci lotyšských regionů (viz kulturně-historické regiony v kapitole 1.1). V obchodním jednání je tedy „plusovým bodem“ znát alespoň obecnou charakteristiku regionů. Ve východních regionech je pravděpodobnější, že jazyk bude ruština.

Alkohol není nabízen téměř nikdy při prvním setkání (na druhém či dalším jednání už alkohol vyloučen není). Lotyši jsou velmi hrdí na Riga Balzams, místní likér, který se může i při obchodním jednání objevit jako ukázka místní kultury. Při pracovních obědech je možné, že Vám hostitel nabídne skleničku vína nebo piva k jídlu.

Lotyšští obchodníci se na jednání oblékají podobně jako v ČR. Očekává se oblek či kostým. Lotyšští obchodníci a ostatní partneři dbají na pečlivost v oblékání a celkové úpravě.

V případě větších firem a firem s rusky mluvícím managementem je doporučeno, aby se jednání účastnil výše postavený manažer z české firmy (obchodní ředitel, regionální ředitel apod.). Určitá část obyvatelstva je stále hodně statusově orientovaná, přičemž vyšší status obvykle přichází s věkem.

Hlavním místem pracovních jednání jsou kanceláře, případně restaurace.

4.4 Komunikace

Zpočátku se často komunikuje e-mailem a telefonicky, nejlépe ale získáte důvěru partnera i důležité informace při osobním jednání. Reakce na e-mail se očekává do 2–3 hodin, nejpozději hned příští den. Lotyši bývají překvapení tím, jak pomalu Češi reagují na e-maily.

Buďte připraveni na to, kdo bude vaším partnerem. Pokud to bude etnický Lotyš, často si vystačíte s angličtinou, ale může se stát, že starší generace bude mít s angličtinou problém a v tom případě se lze domluvit na ruštině. Pokud schůzku povede představitel ruskojazyčné menšiny, jednání proběhne pravděpodobně v ruštině. Mít tlumočníka není zcela běžné – může být vnímán jako „třetí osoba“. Pokud je jeho přítomnost opravdu nezbytná, je nutné se na ní domluvit předem.

Společnost je spíše uzavřená a konzervativní, nedoporučuje se mluvit o tématech, spojených s penězi, náboženstvím, sexuální orientací, politice, situaci kolem covidu-19 (jen něco opravdu neutrálního jako „dnešní složitá situace“), neočekávají se ani otázky o rodině. Pokud bude partner chtít o něčem z výše uvedeného sám hovořit, lze konverzaci podpořit a rozvíjet. „Ice-breaker“ témata jsou naopak lotyšské přírodní krásy nebo třeba lotyšské „národní zájmy“: houbaření, rybaření, zahrádkaření, společným tématem Čechů a Lotyšů může být téma lední hokej, který je v Lotyšsku stejně populárním sportem jako v ČR.

4.5 Doporučení

Pro navázání dlouhodobého obchodního partnerství je nutné osobní (i opakované) setkání se zástupci firem. V Lotyšsku děláte business s osobou, ne s firmou. Na jednání přijďte důkladně připraveni, získáte tak důvěru hned na první schůzce. Očekává se precizní prezentace (v „severském“, tj. moderním stylu). Buďte připraveni na to, že co se během jednání dohodne, s tím se počítá – pozor na plané sliby, mohly by pokazit výsledek obchodu. Velkou výhodou je nalezení obchodního partnera, který zná místní prostředí. Je třeba počítat s přetrvávajícími byrokratickými omezeními a návyky.

4.6 Státní svátky

- 1. ledna Nový rok
- březen – duben Velikonoce
- 1. května Svátek práce
- 4. května Deklarace nezávislosti Lotyšska – státní svátek
- 23.–24. června svátky letního slunovratu
- 18. listopadu Den nezávislosti Lotyšska – hlavní státní svátek
- 24.–26. prosince Vánoce
- 31. prosince Silvestr

Pozn.: v Lotyšsku jsou uvedené svátky dny pracovního volna. Pokud vyjde svátek na víkend, je dnem pracovního volna následující pondělí. Pokud je svátek ve všední den, může být vyhlášeno tzv. „přemostění“ (aby vznikl dlouhý víkend) a náhradním pracovním dnem je následující sobota.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

V Lotyšsku platí obchodní právo, které odpovídá předpisům EU.

Hlavním kanálem pro prodej jsou velkoobchodní firmy, prodejní řetězce a obchodní domy, kterých v poslední době rychle přibývá zejména v Rize i jiných větších městech. Využití místních zástupců je jednou z nejefektivnějších cest k úspěchu, což potvrzují i zkušenosti českých firem působících na lotyšském trhu. Místní zástupce, na rozdíl od zahraničního podnikatele, zná dobře zdejší prostředí. Mnohdy navíc disponuje kontakty na země regionu, což může být výhodou vzhledem k tomu, že Lotyšsko je relativně malým trhem a napojení na další regionální spotřební řetězce je logické. Při vybírání místního zástupce je ovšem třeba postupovat obezřetně a neukvapovat se s udělováním exkluzivního zastupování před důkladným prozkoumáním místního trhu. Je také třeba se zástupcem udržovat aktivní kontakt a sledovat jeho obchodní výsledky.

Celní a devizové předpisy

Lotyšsko je součástí schengenského prostoru a nejsou tedy zavedeny kontroly na hranicích. V hraničním pásmu však operuje pohraniční policie, která může provést kontrolu kteréhokoliv projíždějícího vozidla. Probíhá spolupráce policejních orgánů a je umožněno působení národní policie i v teritoriu jiné země Schengenu. Vzhledem k členství ČR a Lotyšska v EU je dovoz veškerého zboží neomezený, pohraniční policie si pouze vyhrazuje právo kontrolovat kohokoliv při vstupu do země při důvodném podezření na pašování zbraní, drog či nebezpečného materiálu. V platnosti zůstávají omezení týkající se vývozu alkoholu a cigaret. Přes hranice se nesmí vozit hotovost v objemu vyšším než 10 000 EUR. Při převozu zvířat z jiné členské země EU je nutné mít pro každé zvíře evropský pas zvířete v zájmovém chovu. Do Lotyšska se nesmí bez povolení dovážet zbraně, munice, výbušniny a chemikálie, narkotika a psychotropní látky, pornografické materiály a čistý líh.

Podrobněji viz: [MZV ČR – Informace na cesty](#)

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Založit novou společnost z právního hlediska není problém. Tento úkon lze zadat specializovaným advokátním kancelářím či je možno využít služeb a informací [Hospodářské komory](#) a [Lotyšské rozvojové agentury LIAA](#).

Každá firma (pobočka i zastoupení) podnikající v Lotyšsku musí být registrovaná v Registru firem, činnost nezaregistrovaných firem je zakázána. Pro zahájení registrace je nutno složit registrační poplatek. Teprve po zaregistrování má firma plnou právní moc a statut. Oficiálně musí být odpověď na žádost o registraci poskytnuta do 30 dnů od podání žádosti, v praxi je však běžná lhůta vyřízení 14 dní. Jestliže do 30 dnů firma neobdrží zamítavou odpověď, může se považovat za zaregistrovanou. V případě odmítnutí je možno se odvolat k soudu.

Nejběžnějším typem společnosti je společnost s ručením omezeným. Druhou nejčastěji přihlášenou formou podnikání je živnostenské oprávnění.

Vzhledem k velmi jednoduchému daňovému právu v Lotyšsku odpadá mnoho byrokratických překážek a též investice s relativně nízkou kapitalizací mohou být profitující. Pro založení firmy v Lotyšsku musí být splněny následující primární předpoklady: adresa firmy v Lotyšsku; vedoucí kanceláře – občan EU, musí mít však adresu pobytu v Lotyšsku; na daňovém úřadě musí být přiděleno mezinárodní daňové číslo. Firma může mít i 100% podíl zahraničního kapitálu.

Pro zaregistrování společnosti s ručením omezeným je nutno předkládat řadu dokumentů – doporučujeme spolupracovat s místním právním zástupcem. Pozn.: Všechny zahraniční dokumenty musí být notářsky ověřeny a legalizovány apostilou, kterou uděluje MZV ČR (nikoliv ZÚ). Dokumenty musí být v lotyšském jazyce či s ověřeným překladem.

Další formy registrovaných společností:

- o stálé zastoupení sloužící ke komerčním účelům;
- o stálé zastoupení k nekomerčním účelům.

5.3 Marketing a komunikace

Osvědčenou formou propagace jsou reklamy v televizi a rozhlas, inzerce v denním a odborném tisku, na internetu, i využívání billboardů a reklamních ploch. Vhodnou formou propagace je účast na místních veletrzích a výstavách (např. největší veletrhy Riga Food, Tech-Industry, workshopy a konference, případně semináře pořádané ZÚ nebo ZK CzechTrade). Je možné i výhodně vstupovat na trh společně v rámci skupiny firem předkládajících komplexní nabídku – v rámci tzv. aliancí. Při pronikání na trh se doporučuje využívat zkušeností na trhu již působících firem a komplexních služeb reklamních a propagačních agentur, kterých je na lotyšském reklamním trhu již dostatek.

Stejně tak lze využít placených služeb ZK CzechTrade.

Po dohodě se ZÚ je možné rovněž zprostředkovat reklamu během akcí prezentujících českou kulturu. Základní propagaci může sloužit i využití oficiálních periodik Lotyšské investiční a rozvojové agentury (LIAA) a Lotyšské obchodní a průmyslové komory a periodika některých dalších institucí.

Některé společnosti, zvláště start-upy nebo firmy mířící na mladé generace, se úspěšně prezentují na sociálních sítích (Facebook, Twitter, Instagram a další). Tyto platformy, zvláště pokud jsou aktivní, mohou být i jistými referencemi s velkým dosahem.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tato oblast je regulována celou řadou zákonů. Legislativa po vstupu Lotyšska do EU převzala pro oblast ochrany duševního vlastnictví evropské standardy. Základem je Zákon o autorských právech, který byl schválen v lotyšském parlamentu v dubnu 2000 a vstoupil v platnost v květnu 2000.

Dalšími legislativními akty v této oblasti jsou Zákon o ochranných známkách a Zákon o průmyslových patentech. Kromě toho v Lotyšsku existují tzv. vedlejší práva – práva interpretů, producentů zvukových záznamů (fonogramů) a filmů a práva rozhlasových organizací.

Od roku 2006 funguje Rada pro intelektuální (duševní) vlastnictví, jejímž úkolem je vytváření strategie a politiky v oblasti duševního vlastnictví v Lotyšsku, vypracování plánů, doporučení a ochrana práv duševního vlastnictví. Zasedání Rady řídí předseda vlády; členy Rady jsou dále ministři spravedlnosti, kultury, zemědělství, ekonomiky, školství a vědy, vnitra, financí; dále generální prokurátor a zástupce vysokého školství. Schůze Rady se konají minimálně 2x ročně. Pro zajištění průběžné agendy byl zřízen sekretariát Rady a vytvořena skupina stálých expertů složená ze zástupců státních institucí a nevládních organizací, úkolem skupiny je projednávat problémy spojené s oblastí duševního vlastnictví. Případy porušování práv duševního vlastnictví řeší na základě meziinstitucionálních smluv.

5.5 Trh veřejných zakázek

Trh veřejných zakázek je v Lotyšsku upraven Zákonem o veřejných zakázkách. Zadávání veřejných zakázek zastřešuje Úřad veřejných zakázek (Iepirkumu Uzraudzības Birojs) O zakázkách informuje především denní tisk, pravidelně jsou zveřejňovány v oficiálním lotyšském věstníku Latvijas Vēstnesis a otiskována v Official Journal of the European Union (oficiální periodikum EU).

Všechna výběrová řízení jsou rovněž zveřejňována na internetu na adresách:

- o Procurement Agency
- o Elektronisko Iepirkumu Sistēma – přehled a podmínky veřejných zakázek
- o International Journal of EU
- o Ministry of the Environmental Protection and Regional Development

Na financování vypsaných tendrů se často podílejí mezinárodní banky (IBRD, EBRD), IMF či je využíváno podpůrných programů EU (Kohezní fond aj.).

Dosavadní zkušenosti českých podnikatelských subjektů ukazují, že je možno vyhrát tendr i samostatně (Škoda Electric, Škoda Vagonka), jindy je výhodnější účast prostřednictvím zastoupení; doporučuje se však i spojit se s lotyšským partnerem, který má výhodu při přípravě tendru – má lepší a „správné“ kontakty a zná lépe místní podmínky a zvyky (tendry v oblasti životního prostředí, ekologické autobusy) a zejména má výhodu jazykové vybavenosti vzhledem k tomu, že většina zakázek je vypisována v lotyštině.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Základními podnikatelskými normami v Lotyšsku jsou kromě Ústavy (Satversme) především Obchodní zákoník, Občanský zákoník a normy EU.

Od dubna 2021 je v Lotyšsku zřízen speciální Soud pro hospodářské záležitosti, který se zabývá kauzami týkajícími se obchodních sporů i trestnými činy s ekonomickým přesahem. Spory je také možno řešit u rozhodčího soudu při Lotyšské obchodní a průmyslové komoře, případně se obrátit na specializovanou advokátní kancelář. Jednání s úřady a vyřizování příslušných záležitostí bývá někdy zdlouhavé. Nejsou-li do sporu zapojeny subjekty z třetích zemí, je možné pokusit se v první fázi o mimosoudní urovnání v rámci unijního systému SOLVIT.

Podmínky na místním trhu v podstatě plně odpovídají právnímu prostředí EU, slabými stránkami je pracovní právo a korupce, která je spolu s „šedou“ (stínovou) ekonomikou jedním z negativních doprovodných jevů lotyšského podnikatelského prostředí. Konkrétní případy v Lotyšsku prověřuje Úřad pro boj s korupcí – KNAB.

Obecně jsou podmínky v Lotyšsku podobné jako v ČR. Problémy vyplývají především ze skutečnosti, že Lotyšsko je relativně mladou transformující se tržní ekonomikou. Projevují se zde mj. nedostatečné finanční zdroje, zvýšená potřeba investic, ne vždy přehledná situace vzhledem k rychlému vývoji a změnám v legislativě, projevy byrokracie atd. Lotyšská vláda vyvíjí úsilí na odstraňování těchto jevů.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

K cestám do Lotyšska je pro občany ČR nezbytný platný doklad totožnosti – pas (cestovní, služební, diplomatický) nebo platný občanský průkaz. Dítě mladší 15 let musí mít vždy svůj vlastní doklad. Při cestě motorovým vozidlem je nutné mít malý technický průkaz vozidla, řidičský průkaz (nemusí být mezinárodní, platný je i český řidičský průkaz) a doklad o zaplacení povinného ručení. Při cestě služebním vozidlem je nezbytné mít ověřené potvrzení, že firma souhlasí s tím, aby dané vozidlo bylo použito uvedenou osobou k cestě do Lotyšska. Obdobné potvrzení je nutné i v případě, že vozidlo patří jinému majiteli, než který ho k cestě do Lotyšska využije. Mezinárodní očkovací průkaz není k cestám do Lotyšska nezbytný.

Aktuální podmínky cestování do Lotyšska (zejm. s ohledem na covid-19 či specifické úpravy překračování vnějších hranic do Ruska a Běloruska) lze najít na webu [ZÚ Riga](#).

Občan členské země EU může do Lotyšska přicestovat podle platných pravidel volného pohybu osob v rámci EU. Občan ČR má právo požádat o povolení k přechodnému pobytu občana EU, které uděluje Imigrační úřad (výjimky se vztahují na pracovníky na sezónních pracích, zaměstnance v Lotyšsku, kteří žijí v jiné zemi EU, a dále na zájemce o pracovní poměr v Lotyšsku, kteří jej bez povolení k přechodnému pobytu mohou hledat po dobu 6 měsíců). Vyřízení povolení k přechodnému pobytu by mělo být formální záležitostí, tento proces by měl trvat maximálně 1 měsíc. Pro vydání povolení k přechodnému pobytu by měl mít občan potvrzení o registrované nové adrese pobytu u příslušného úřadu, platné dlouhodobé zdravotní pojištění (povinné ze zákona, anebo komerční pojištění do zahraničí) a doklad o příjmech.

Bezpečnostní situace obecně je do jisté míry podobná té v ČR. V Rize jsou kromě vykrádání bytů registrovány případy loupežných přepadení; míra kriminality je všeobecně vyšší než v ČR. Zvláště cizinci se stávají vyhledávanými oběťmi pro neznalost místních poměrů a jazykovou bariéru při případné komunikaci s místními úřady. Více informací najdete na stránce [MZV ČR – Lotyšsko – cestování](#).

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Občané členských zemí EU nemají téměř žádná omezení pro vstup, pobyt a práci v Lotyšsku.

Občané členských zemí EU, kteří chtějí pobývat v Lotyšsku nepřetržitě déle než tři měsíce, se mají zaregistrovat na Úřadu pro občanství a migraci a požádat o registrační osvědčení; tato registrace není nutná po dobu 6 měsíců, pokud občan členské země EU pobývá v Lotyšsku s cílem najít si zaměstnání. Podrobnější informace o podmínkách zaměstnávání pro občany členských zemí EU v angličtině lze získat na stránkách Úřadu pro občanství a migraci – Ārvalstnieku nodarbināšanas juridisko procedūru apraksts.

Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Obecně platí, že první pomoc je poskytována bezplatně jak občanům Lotyšska, tak i cizincům zdarma, ostatní zdravotní péče je za úhradu. I přes existenci Evropské karty zdravotního pojištění se doporučuje mít uzavřené komerční zdravotní pojištění pro cesty do zahraničí s tím, že čeští občané částku za ošetření zaplatí v Lotyšsku hotově a zpětně ji vyúčtují své zdravotní pojišťovně v ČR. Dlouhodobě usazeným občanům ČR se v Lotyšsku doporučuje zaregistrovat se v systému zdravotní péče pomocí formuláře S1 (informace poskytne příslušná zdravotní pojišťovna v ČR). Cizinec zaměstnaný v Lotyšsku (tj. nikoli turista) se může zaregistrovat u místního praktického (rodinného) lékaře. Předtím se doporučuje zjistit, zda lékař je napojený na síť zdravotního pojištění či zda je nutná přímá úhrada za poskytnuté služby.

V případě delších pobytů v přírodě (případně při agroturistice) se doporučuje očkování proti klíšťové encefalitidě – výskyt infikovaných klíšťat v Lotyšsku patří mezi nejvyšší v Evropě.

Léky a jiné zdravotnické pomůcky lze zakoupit v lékárnách (Aptieka), omezený sortiment nabízí také supermarkety a drogerie.

5.9 Veletrhy a akce

Svou prestiž a důvěryhodnost firmy zvýší účastí na místních oborových výstavách a veletrzích, kde nejlépe představí svou značku na trhu. Největšími veletrhy jsou např. Riga Food, Tech-Industry, MedBaltica nebo Furniture & Design Isle, dále pak prezentace pořádané Velvyslanectvím ČR nebo ZK CzechTrade.

Aktuální informace o pořádaných veletrzích je možné nalézt [na webu BTI](#).

Velvyslanectví ČR se snaží české firmy podpořit osobní účastí na veletrzích a na prezentačních a dalších akcích pořádaných v rámci projektů ekonomické diplomacie PROPED. Podpora velvyslanectví může být v Lotyšsku důležitým prvkem, zejména pokud se jednání české firmy s lotyšskými partnery týká významné zakázky. Při jednání se státními úřady, státními nebo velkými podniky je případně možná přítomnost velvyslance nebo ekonomického diplomata.

Řada akcí je též organizována [Zahraniční kanceláří CzechTrade Pobaltí](#), která má v budově velvyslanectví v Rize svou kancelář.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky

Elizabetes iela 29a, LV-1010 Riga, Lotyšsko/Latvia

Tel.: ústředna (hlasový strom): +371 6733 8179, recepcce: +371 6733 8181

Stálá konzulární služba: +371 2946 3947 (pouze pro české občany v nouzi)

E-mail: riga@mzv.gov.cz

Ekonomický úsek: Riga.Commerce@mzv.gov.cz

Web: www.mzv.gov.cz/riga

Vedoucí úřadu: Martin Vitek

Diplomatická působnost: diplomatická a konzulární pro Lotyšskou republiku

Provozní hodiny úřadu: pondělí – pátek 08:45–17:15

Zahraniční kancelář CzechTrade Riga

Vedoucí zahraniční kanceláře Ing. Věra Všetická

Tel.: +371 6728 7306

Mob.: +371 2662 8156

E-mail: vera.vsetickova@czechtrade.cz

Web: www.czechtrade.cz

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- Mezinárodní telefonní předčísli Lotyšska: +371
- První /zdravotnická/ pomoc: 113 (z pevné linky zdarma) nebo lze volat na číslo integrovaného záchranného systému (i z mobilního telefonu): 112
- Policie: 110 nebo 112 (z pevné linky zdarma)
- Hasiči: 112 (z pevné linky zdarma)
- Informace o tel. číslech: 1188 (v lotyštině, ruštině, angličtině)

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Internetová doména: .lv

Instituce:

- Prezidentská kancelář www.president.lv
- Vláda (s odkazy na ministerstva) latvija.gov.lv
- Parlament www.saeima.lv
- Ministerstvo zahraničních věcí www.mfa.gov.lv
- Ministerstvo hospodářství www.em.gov.lv
- Ministerstvo financí www.fm.gov.lv
- Ministerstvo pro regionální rozvoj a životní prostředí www.varam.gov.lv
- Ministerstvo školství a vědy www.izm.gov.lv
- Ministerstvo kultury www.km.gov.lv
- Ministerstvo sociálních věcí www.lm.gov.lv
- Ministerstvo obrany www.mod.gov.lv
- Ministerstvo dopravy a spojů www.sam.gov.lv
- Ministerstvo zemědělství www.zm.gov.lv
- Ministerstvo zdravotnictví www.vm.gov.lv
- Ministerstvo spravedlnosti www.tm.gov.lv
- Komise finančního a kapitálového trhu www.fktk.lv
- Lotyšská národní banka www.bank.lv
- Statistický úřad www.csb.gov.lv
- Lotyšská investiční a rozvojová agentura www.liaa.lv
- Obchodní rejstřík www.lursoft.lv
- Státní pozemkový úřad www.zemesgramata.lv
- Centrum ochrany práv spotřebitelů www.ptac.gov.lv
- Sociální politika providus.lv
- Lotyšská akademie věd www.lza.lv
- Policie www.vp.gov.lv
- Celní správa www.rs.gov.lv
- Cizinecký a migrační úřad www.pmlp.gov.lv
- Požární a záchranářský sbor www.vugd.gov.lv

Ostatní:

- Info web www.1188.lv
- MHD spoje v Rize www.rigassatiksmes.lv
- Mezinárodní letiště Riga (RIX) www.riga-airport.com